

habitants, quan es mig enfonsà en la Valira, el 1865, a causa d'un terratrèmol (Thos i Codina; Fontserè-Iglésies, *Recopil. Sísmica*, 408); M. Chevalier, en el mapa, ho posa com una borda o grupet de cases, *Lo Fener* (E.T.C. II, 20). Ja a. 1176: *Feners* (Valls T., 5 *Priv. Andorra*, 396).

(4) *Faners*, poblet prop de Calbinyà, te. Anserall, SdUrg.: *fenés* a la SdUrg. (Casac., 1920).

(5) *Plana Feners* (*fenés*) te. Pallerols del Cantó (xxxvii, 197.18).

Sovint compost amb adjectius. *Lo Fener Dolent*, te. Seurí (xxxvi, 187.13); *Lo Fener Blanc*, te. Alins (V. Ferrera, xxi, 172); *Fener Llong*, terme Llarvén (xxxvii, 10.3). *Fenatreuó*, te. Seurí (llista que em donen escrita) < *Fener Traver*, amb metàtesi de les vocals. Com explico en *DECat*, 949b27, *En-fener-redó*, te. Cabdella una metàtesi n'ha fet *fenenrenadó* (xxvii).

En forma femenina (augmentatiu que pot venir, o no, d'un antic neutre pl.) (*DECat*, 949a13). *La Fenéra*, te. Llessui (xxvi); *Les Fenéres* a Escàs (Vall d'Assua, xxxiii, 175.12). I els diminutius: *Solana dels Fenerets*, te. Caregue (xxxvi, 169.18); d'un lloc *Fenerols*, prop de Civís: *Ipsos Fenariols* a. 1018 (doc. d'Organyà, *BABL* viii, 532); *Els Fenerons*, te. Freixa de Sort (xxxvii, 37.17); i id. a Oveix (xxxvii, 138.23).

Fenerui, gran vall afl. esq. de l'alta Noguera Ribagorçana, que hi desaigua més amunt de Senet, entre els aiguavessos d'aquest poble i la vall de Besiberri; comunica al capdamunt per una alta collada amb la Muntanyeta d'Erill (V. de Boí). Tant a la banda boinesa com a la de Senet ho pronuncien *fenérui* (1953, 1960) a Boí, 1957, a Senet (xix); la forma *Fenarroi* dels mapes i guies, és arbitrària, inexistent, segons les nufices conegudes. Nom de formació singular, amb el sufix pre-romà empeltat en el romànic *fenér* (*DECat*, 949b28-30, 37; E.T.C. II, 62).

Fenosa (*DECat*, 949a16), nom d'un pla, te. de Saldes, Bgd.: s'hi ha fet una masia, i almenys ara en diuen *Pla de Cal Fenosa* (xxxviii, 73.25). En un antic doc. urgellenc, a. 926: «ipsa vinea qui est ad ipsa *Fenosas*», que Baraut, en l'ed. del *Cart. de Codinet*, sospita (amb prou fonament?) situat bastant lluny, a la vall de la Baronia de Rialb (§ 18.12).

Fenills, mollars d'es --- (*des finils*), alta Rbg., te. 45 Denui (X. Terrado, 1980): probablement ll. *FENĪLE*, ja usat per Columella, d'on el fr. i oc. ant. *fenil* «grenier à fourrage», si bé l'ample sentit del sufix -ĪLE permetria que prengués també una acc. com la de *fenér*, amb -Ī palatal secundària, que en aquesta zona tendeix molt a invadir els noms en -il: *pletĪl*, *pernĪl* (vegeu *DECat*, s. v., i E.T.C. I, 148-9).

Clot de les *Fenisses* (*fenissas*), te. Claravalls (Terrado), serà deriv. del mateix mot, amb sufix com el de *ferrís*, -issa; més difícil morfològicament derivar-lo del 55 v. *fendre*.

El Fenassar, te. Quart (Valls de Segó, xxx, 11.1): família poc estesa en la top. mossarab.

Font del Finalbo (V. Ferrera), te. Norís (xxi, 171), amb la forma de fon. pre-cat. pallaresa del ll. ALBUS 60

'blanc' (cf. *Lo Fener Blanc*, supra, poc aigües avall d'aquest lloc; i cf. l'art. *Alba* del vol. II). Sembla simplement compost amb FENUM, el mot primitiu, però no descartem una versemblant haplogogia de *Fener-albo* o *Fenal-albo*; cf. *Fenals* supra, i el mall. *Felanitx* < *Fenalitx*.

Fener, Fenerui, Fenills, V. Fenals

FENOLL, FENOLLET

Amb *Fonoll*, i els derivats tots d'aquesta variant, *Fonollosa* i els altres (cf. l'article *fonoll* del *DECat* iv, 93).

EL FONOLL, poblet de la Conca de Barberà, agre. a Passanant.

PRON. LOCAL: *funól*; i gentilici: *funulēns* a Belltall, Casac., 1920.

MENCIONS ANT. 1305: *Fenoll*, com que va citat amb Conesa i altres llocs veïns, és així com havia de llegir, en lloc de *Feroll*, MiretS. (*TemplH.*, 297); 1359: *lo Foneyll* [var. vulgar, veg. *DECat*, 93b5 i n. 2] (*CoDoACA* xii, 42).

25 En toponímia i onomàstica menor: *Toll del Fonoll* (al Mas del Curro), te. Todolella (xxvii, 201.11). *Pou de funól*, te. Vistabella Ma. (xxix, 74.18). *El fenól*, pda. de Benasau (xxxv, 54.22). *Fonóï*, personatge llegendari del folklore mall. local, capítost que, vençut, em conten a Alaró, es llança daltabaix del Castell a S'Orengar (xl, 20.23).

Fonollet o *Fenollet*, collectiu format amb el sufix -ĒTUM (tal com *olivēt*, *vinyet* etc.). Representat des d'antic en la nostra toponímia pels noms següents:

FONOLLET, antic poblat del Berguedà, situat cap a Montclar i Casserres. A. 993: in *Fonolieto*, precedit de Merola i Viver, i seguit de *Lenas*, Montclar i Gaïà (SerraV., *Pinós Mtpl.* III, 90); 1072, dos alous pròxims a Puig-reig, figuren en un doc. de 1093 extractat per MiretS. (*TemplH.*, 171, n. 4) (junt amb *Corbau*): l'(1) amb les grafies *Fonoledo* i *Fonoled*; i prop d'ell el (2) escrit *Fonolegel*. Aquest és l'actual *Fonogedell*, poblet prop de Casserres, agre. a aquest mun. (*N.C.E.C.*, 2a. ed., s. v. Casserres). Vaig anotar-lo pron. *funuž-dēl*, 1932, com a nom d'una ermita dalt d'un turó dominant, anant de Montclar a la Riera de Casserres, uns 8 k. SSO. de Berga. El (2) és «diminutiu toponímic» de l'antic (1) que en altres temps seria més important: assimilat de *Fonolledell*, que en el doc. de 1093 ha sofert metàtesi en *fonoležél*.

(3) *Fonoled*, nom antic de St. Feliu del Racó, al NE. de Terrassa i de Castellar, en doc. de 1037 (*BABL* vii). (4) La Espluga de *Fonollet*, te. Organyà (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 91).

(5) *Fenolbet*, nom de l'antic comtat occità, adjacent al baix Rosselló i al Conflent. No ha estat mai català, si bé la proximitat geogràfica, i el curs del riu Aglí l'ha fet sempre estretament relacionat amb els catalans; fins que en la constitució revolucionària